

ДЕЖЬО КЕМЕНИ НЕВИДИМОТО ОРЪЖИЕ

Превод от унгарски: Христо Боевски, 1983

chitanka.info

Отокар не проявяваше никакви признаци на музикалност; флейтата на Петер също така не му действуваше, както и пианото на Шари. Движеше се със скупаеща и клатушкаща походка между кутията си в антрето и люлеещия се стол пред прозореца на стаята. Много обичаше този стол, който Шарика беше наследила от баба си: можеше прекрасно да се скрие зад висящите до земята ресни. В първите дни от пребиваването си тук даже опита една от ресните, но ги обяви за безвкусица, и оттогава ги използваше единствено за прикритие.

— Тъпо животно — изръмжа Петер и захвърли флейтата.

— Да беше опитал с пиколото — подхвърли Шари. — То може би ще му е по-симпатично. А и струва ми се, че искаш твърде много от един таралеж.

— Всяко живо същество трябва да притежава музикалност — каза Петер и с дълбоко презрение последва Отокар до кутията, която му служеше за къща, за да му даде вечерята: остатъци от месо, варени картофи, а като витамини — половин ябълка.

— Изяжте, ако обичате, и кората! — му кресна и приключил с дневните си задължения, се обърна, за да свърши най-сетне нещо смислено. Тогава обаче се позвъни. На вратата на антрето стоеше Имре Сакач.

— Ама ти жив ли си? Три месеца не си минавал насам.

— Четири! Между другото, за съжаление, живея. Макар и да не намирам кой знае каква радост в това... Ей! Какво по дяволите е това?

— Това ли? Ах, да, вие още не сте се виждали. Представям ти новия член на семейството, Отокар.

— Доста грозно животно.

— А какъв трябва да бъде според теб един таралеж? Като Венера Милоска?

— Тоя по-скоро ми напомня за Вилендорфската, щом си решил да го сравняваш с някоя Венера. За какво ти е?

— Твърди се, че таралежът бил най-интелигентното животно сред гризачите. Ще си направя един опит с него. Искам да знам как реагират животните на музиката... Ама какво сме щръкнали тук?

Когато влязоха в стаята, Шари до голяма степен бе успяла да заличи следите от експеримента и сложи на масата една кутия със сладкиши.

— Почвайте. Какво ще кажете за Отокар?

— Не искам да обидя домакините, макар че на Пети вече му казах какво мисля. Във всеки случай, що се отнася до името му...

— Защо? Щом за епископ Отокар е било добро име, тогава става и за таралеж, не е ли така?

— Един свестен таралеж ще се задоволи и с някое по-обикновено име. Според мен Манци много би му отивало.

— Да не сте полудял? Отокар е момче!

— Ах, така ли, извинете. Естествено, няма да е за чудене и ако съм полудял... Сладкишът ви е чудесен, Шари, но не би ли могло да се полее с нещо?

— Някакъв неприятен случай, а? Пиете само тогава, когато...

— Да, докато не се навия да го разплета. Благодаря, само два пръста, И рано или късно винаги се навивам.

— Защото се налага ли?

— Не. Защото ме интересува. Защото не обичам неразрешените случаи.

Петер седна, подпря се на лакти.

— Е, разказвай. Слушаме като двама тъпи Уотсъновци гениалния Шерлок Холмс.

— М-да, неприятен случай — започна Сакач. — Неприятен, защото засега няма за какво да се хвана. А на всичкото отгоре е случай на Интерпол.

— Ами?!

— Значи, трябва да внимаваш и за репутацията на унгарското следователско тяло.

Той замислено въртеше чашата си, отпи една глътка, след това започна:

— Миналия петък в Консерваторията... В същност вие сигурно сте били там! На концерта на Раджо. Бяхте ли?

— Направих дори и запис.

— Седяхме зад сцената, на седалката на органиста — намеси се Шари, — Петер успя да внесе магнетофона и записа целия концерт. Да ти го пуснем ли?

— Не, не! Благодаря, сега нямам настроение за изкуство.

— Подиграваш ли се? Дино Раджо е най-големият жив тенор. Или поне един от най-големите. Достоеен наследник на Карузо, Флета,

Джили.

— Добре де, добре. Та накрая на програмата, когато пъ на бис...

— Сбогуването на Торило...

Не ме интересува, приятелю, какво е пъл оня палячо. Важното е, че на третия ред на партера американският фабрикант мистър Артър Картър, който беше дошъл тук да сключи дългосрочен договор с външната търговия...

— Оня, на когото му прилошало! — извика Шари. — Оня плешивия ли имате пред вид? Прилоша му и го изнесоха. В самия край на концерта.

— Значи, сте го видели.

— Аз не — каза Петер. — Бях зает с магнетофона. Наистина ли няма да го чуеш?

— Може би по-късно.

— В същност тогава вече въздухът беше доста тежък, не е за чудене, че му е прилошало. Но защо пък чак и Интерпол?

— Не само му е прилошало, Шари. Ама вие не четете ли вестници? След два часа умря. Без да дойде в съзнание. Умря от сърдечна недостатъчност.

— Горкият... Но защо?

— Защо? Затова, Шари, защото... Защото мистър Картър не е умрял от естествена смърт.

— Какво?

Сакач замълча, междувременно Отокар се потътри през стаята и се мушна под люлеещия се стол.

— Как така не от естествена...

— Това засега е само дискретно официално предположение. За щастие моите доктор Уотсъновци знаят да си държат устата. Та слушайте: смъртта на Картър е брънка от цяла верига. От една много странна и мръсна серия. Започна се през миналата година. Поне доколкото познаваме веригата, от миналата година. Естествено, много е вероятно да не знаем за някои от брънките. Та, значи, миналата година в Делхи имаше световна конференция на мира. Последния ден умря д-р Радж Бахадур, един от най-големите учени по международно право, член на почетното председателство на конференцията. Лекарите, по липса на по-добро, установиха инфаркт. Три дни по-

късно във Ваймар, на конгреса на международния ПЕН-клуб почина, при това точно при същите обстоятелства, Мануела.

— Тя пък коя е? — намеси се Петер.

— Образоваността не е всичко, господине, трябва и малко информираност... Мануела беше испанска журналистка-емигрантка, изкара цялата кубинска революция покрай Кастро. Прилошало ѝ в Концертхауз също както на Картър тук, у нас. По ирония на съдбата Картър също тогава бил във Ваймар, при това — според немските колеги — седял точно до Мануела.

— Това пък защо е важно? — попита Шари.

— Не знам. Може и да не е важно. Но е факт. Както е факт и това, че два месеца преди това в Харлем, в края на един митинг на Айзък Д. Уошингтън му прилошало и когато се свестил, бил онемял. Някаква парализа.

— Това е оня Уошингтън, който държа серия речи за гражданските права...

— Същият. Никога вече няма да държи речи. А факт е също така, че само няколко седмици по-рано на един студентски фестивал в Мексико загубил съзнание и умрял секретарят на студентската фракция на Фрайе Дойче Югенд. Лекарите установили инфаркт — поради липса на по-подходящо.

— Колко годишен е бил? — поинтересува се Петер.

— Двадесет и три.

— И инфаркт?

— Казах, че поради липса на по-подходящо.

— Доста идиотски звучи — изказа мнението си Петер. — Но каква е връзката? И ако не е естествена...

— Връзката? В началото забелязах една доста мъглява връзка. Че мястото винаги е някакво събиране, конференция, митинг или концерт, при това с изразен ляв характер. И са умирали или ставали инвалиди само такива хора, които било на принципна, било на икономическа основа, са демонстрирали своите симпатии към социалистическите страни.

— Дотук ясно. Или поне логично. И после?

— Няма после. Обадиха се от виенската резиденция на Интерпол, а тъй като политическият отдел държеше на мен, Гере ме пусна и ми натресоха случая. Пазихме този Картър като зениците си и

два дни след като получихме заповедта, умря пред очите ни, в Консерваторията.

— Неприятно — промълви Шари, — но не всичко разбирам.

— А аз въобще нищо не разбирам — каза Сакач. — Разбира се, малко са следователите, които ще оставят мозъкът им да работи от само себе си. Без усилия, без да искат, ей така от само себе си.

— Това си е твоят метод. До какъв извод си стигнал?

— Дреболия, и на друг би му направило впечатление. Възможно е и да няма значение, но на мен ми направи впечатление.

— Какво?

— Това, че... — Сакач смутено млъкна и погледна с почти разкаяно лице към приятелите си. — Трудно ще ви е, особено на вас... Вие за музиката, за музикантите сте...

— Не преигравайте! — извика му Шари. — Хайде! Дори и ако убиецът е „един от известните музиканти на света“! — изведнъж млъкна. — Господи, да не би Раджо да е следващият? Това ли имате пред вид? Раджо винаги и навсякъде...

— Виждате ли, точно така. Раджо е винаги и навсякъде, където трябва да се агитира за прогресивните идеи. Дино Раджо — тенорът на мира. Но не за него ме е страх. Защо да се боя за него? Как го казахте? Че извършителят е един от известните музиканти на света? Може би не сте далеч от истината.

— Я ела на себе си! Да не искаш...

— Да — Сакач запали цигара. — Да, на себе си съм. Разбира се, това не е предположение — засмя се той, — а факт. Много странен факт. Възможно е да узнаем и за други смъртни случаи, за такива, за които не е валидно това, което ще кажа сега, но разберете ме: досега тоя, наречен от тебе най-големият жив тенор, Дино Раджо е присъствувал на всички смъртни случаи.

Петер пресилено се засмя, Сакач мълчеше със смръщено чело, Шари протестираше.

— Уважавам мозъчните ви гънки, Имре, но това е глупост. Един артист, и то измежду най-големите... С такъв глас и да убива?... Не...

— А не забравяй, че в предположението ти има една голяма празнина — намеси се Петер. — Този Раджо ли е убил твоите леви или олевяващи жертви, който годишно дава като помощи десетки хиляди долара...

— Знам. От приходите от околосветските си концерти. Дава ги на пострадали от земетресение, в полза на жертви на наводнение, закупил хранителни продукти за някоя болница в индийски град и т.н. Всъщност кой е твърдял, че той е убиецът? Това, че е присъствувал всеки път може и да е съвпадение. Отде да знам! Но е бил там.

Шари размахваше ръце.

— В името на целия музикален свят най-решително протестирам! Слушайте! Чуйте това... — Тя изтича до шкафа, свали от него магнетофона и го включи. — Чуйте тия два биса: арията на Ръкавицата и Сбогуването на Торидо. Който пее така...

Може и гласът на Раджо да не надминаваше този на Джили, но звучеше по-кадифено и същевременно много по-мъжествено, отколкото Флета. Слушаха го като омаяни дори и онези, които разбираха от музика колкото Сакач. В края на сбогуването на тръгващия на смъртен двубой Торидо Петер неодобрително измънка нещо.

— Чухте ли го?

— Какво?

— На последното „адио“ гласът му трепва. А той няма навика да позира. На концерта дори не го усетих. Я го върни.

„Ил вино...“ Виното говори в мен — пееше отново Раджо. И тримата бяха наострили слух, дори и Сакач, който наистина не можеше да разграничи такива тънки нюанси.

— Тук — каза Петер и спря ролката. Върна последните няколко такта. Сега и Сакач чу как гласът на Раджо на последното „сбогом“ за момент трепна, но след трепването отново зазвуча чисто и мъжествено.

— Да го изтрия ли? — попита Петер. — Само съвършеното си струва да бъде съхранено.

— Да не си полудял! Само за това? — Шари беше наистина възмутена. — Ще запазим записа на този концерт така, както си е. Заедно с бисовете. Чудно ли ти е, че вече е бил изморен? — Обърна се към Имре. — Чуйте само началото на ролката. Лучия ди Ламермур...

Сакач стана.

— За съжаление трябва да вървя.

— Всъщност защо беше дошъл? — поинтересува се Петер.

— Трябваше да го разкажа на някого, за да ми стане и на мен ясно. На кого можех да го разкажа? Само на вас.

— И сега по-наясно ли си?

— Може би само предположения. А това не е много... Е, а вие си свирете...

С наведена глава се мотаеше по тесните улици на Буда. Покрай него избързваха жени в летни рокли и мъже по ризи, слънцето блестеше, по тротоара имаше костилки от череша, от кайсии... Всички изплюват костилките... А трябва да ги чупят, да видят какво има вътре. Костилката на кайсията се преструва на бадем, а крие убийствения амигдалин. Отрова...

Спря и повдигна поглед. До него блестеше огледалният прозорец на една аптека. Вътре, зад прозореца, на чекмеджето на някакъв шкаф, съхранил се от миналия век, стоеше написано със странни костеливи букви: отрова. Отрова? Невъзможно. Всички жертви бяха аутопсирани, в организма им не бяха намерени дори и следи от отрова. Или не съвсем: при Картър имаше нещо. Той обаче, както се установи, макар и в малки дози, си е биел инжекции хероин, за да направи по-поносими ревматичните болки. Но щом не е отрова, тогава какво е?

Убийство с поглед? Хипноза? Да се убива посредством хипноза — за това нито медицината беше чувала, нито майсторите на черна магия. Но кой може да твърди за себе си, че познава всички тайни на природата? А който знае поне малко повече от другия, той може да се покаже като притежател на такива сили, че...

От времето на детските му години голямо преживяване бе за него пътуващият цирк; главната атракция беше един илюзионист: донесоха на манежа свиня, едно истинско, грухтящо прасе, измито до розово, което бяха взели назаем от селото. Илюзионистът, леко отворил уста, погледна животното, то легна, стана, затича в кръг, куцайки ту с единия, ту с другия крак, и накрая нахълта в един голям, отворен плетен куфар. Факирът затвори куфара и заби в него една дълга сабя. След това отвори куфара, а свинята я нямаше никаква. Собственикът викаше, настояваше за обезщетение. Факирът му съобщи, че свинята му си грухти у тях, в кочината. И наистина — там беше. Можеше оня факир, много можеше. На кръста си носеше широк, червен пояс, на входа огромен плакат с червени букви провъзгласяваше името му:

Хермес Огненопоясния. Клисарят, който знаеше всичко, разправяше, че иначе името му било Йеньо Поздера...

Сакач се изсмя и от това се засрами. Огледа се наоколо. Вече бе в Пеща. Не беше забелязал, че е преминал над Дунава. Влезе във входа; асансьорът не работи, хайде пеша по стълбите. И разбира се — едно кафе, сега има нужда, естествено — без захар. И да пусне радиото: най-отморяващото е някое монотонно предаване, някой шаблонен коментар на новините. А да се работи е най-добре по време на почивка.

Тикна в стената щепсела, щракна радиото и със скръстени отзад ръце се заразхожда назад-напред из стаята. От стена до стена. Изведнъж спря и се втренчи в апарата.

„... шестчленната група от Комеди Франсез. Надяваме се, че дотогава и унгарският струнен квартет ще привърши английското си турне, а със сигурност можем да разчитаме — защото получихме вече и обещание за това — на Дино Раджо, когото договорът му го повика за три дни у дома, но той ще бъде отново тук, в Унгария, за откриването на Сегедските празненства. Характерно за интереса, проявен към програмата...“

Сакач изключи радиото, хвана в шепата си чашката с кафе, загледа се през прозореца.

— Сегед — прошепна, — коя ли ще е следващата жертва?

На другия ден, готов за действие, забърза към управлението. Гере го посрещна в лошо настроение. За начало му тикна утринния вестник. Една от вестите бе заградена с червен молив:

„Организаторът на акцията за помощ на индианците, изнемогващи в резерватите, преподобният Саймън Симпъл, след разговорите, водени в Англия в представителството на епископалната църква, си тръгнал за дома към Ню Йорк с редовния полет на «Боинг», за да продължи човеколюбивата си дейност в къщи, в Шеридан (Уайоминг). Малко преди самолетът да се приземи в Ню Йорк, му прилошало и умрял преди медицинската служба на летището да се притече на помощ. За причината на смъртта още няма медицинско заключение.“

— Откъде е тръгнал самолетът? — запита Сакач, като връщаше вестника.

— От Париж През Лондон...

— Списъкът на пътниците?...

Гере се ухили.

— Добър нюх имаш, лъве. Още посред нощ ми телефонираха в къщи. Бях поискал списъка на пътниците от Скотланд Ярд.

— И?

— Там са.

— Там са?

— Той и секретарят му. Правилно предположи, качил се е на самолета в Париж.

— А след четири дни ще бъде отново тук.

— Според известията.

— А бе Лаци, сигурно ли е, че само те са присъствували на всички случаи?

— Сигурно е.

Сакач хвърли въпросителен поглед към капитана. Той продължи:

— Трябва да съберем данни за живота на Раджо. Естествено и на секретаря му.

— Мислиш ли, че...

— Или е Раджо, или секретарят, или и двамата заедно, отде да знам! Неприятното е, че няма нищо сигурно. Възможно е да е фатално съвпадение.

— Ако, ако. Тогава не би било интересно. С усърдна дърварска и безмозъчна работа бихме могли да отсеем престъпника. Само че причината за смъртта е неизвестна! — Гере изчака малко, след това с подигравка в гласа допълни: — Защо те има на света, Имре? Защо си ти всъщност?

— Разбрано, другарю капитан! На тепсия ще ви поднеса причината за смъртта. А надявам се и убиеца. Свободен ли съм?

— Сядай си на задника. Блъскай си по-скоро главата над това, кой е гостът, чиято смърт трябва да предотвратиш в Сегед.

— И ти ли мислиш, че в Сегед...

Гере започна да рови из папките, които се търкаляха по бюрото му.

— Ако приемем, за доказан факт, че не случайността си играе с нас, или с други думи, ако има логическа връзка между личността на Дино Раджо и серията убийства, тогава в Сегед нещо трябва да се случи. Открий необходимия човек. Състави списък на намиращите се в

Унгария или очакващите се да пристигнат в близките четири дни в Унгария известни личности. Събери ми данни за Раджо и секретаря му. След три дни очаквам доклад. — Изправи се и с приятелски глас добави: — Върви, Имре, стори чудо. От теб зависи честта на групата. Върви!

Следващият ден на Сакач премина в уморителна и скучна работа. Като се започне от туристическата агенция и се стигне до библиотека „Ервин Сабо“, обиколи пет-шест учреждения. Когато най-сетне се върна у дома уморен като труп, чантата му беше пълна с фотокопия и записки. Последва сортиране и монтаж до полунощ, след това внимателно изчитане на материалите, сметени за важни. След четвъртата чашка кафе, от една страна, имаше усещането, че очите му залепват, от друга — че сърцето му ще изскочи от гръдния кош, а резултатът — е, резултатът беше с малко повече от нищото.

Ето кратката кариера на Раджо:

Появил се е на бял свят през 1929 година в малко калабрийско селце. Първо на учителя по музика му направи впечатление неговият сопран и музикалност и той успял да убеди родителите да заведат детето в Рим. Малкият Дино не се върнал вече в родното си село, завършил училище като държавен стипендиант и същевременно пял в хора на базиликата „Свети Петър“. На тринадесетгодишна възраст, още по време на войната, гласът му започнал да мутира и учителят му препоръчал едногодишна почивка с надеждата, че мъжкият глас на Дино ще се превърна в толкова чудесен тенор, какъвто е бил сопранът му. Един неочакван дифтерит обаче нападнал гласните струни на момчето и само блестящата операция на известния специалист по уши, нос и гърло, професор Дяволо, спасила гласа на Дино. След една година вече наистина пеел, в началото в базиликата „Свети Петър“, а в последствие, след завършване на учението си след войната, веднага го ангажирала Миланската „Скала“, а после сключил договор и с Нюйоркската „Метрополитен“.

Към тази кратка и всъщност нищо не казваща биография след кратко колебание Сакач прикрепил и фотокопието на едно интервю отпреди няколко години.

— Това да не би да е някакво заклинание, маестро?

— Не — смее се Раджо, — правя го просто в чест на излекуването ми. Всяка година, в деня на света Бианка, защото тогава

беше операцията, се качвам на мястото на хора в „Свети Петър“ и изпявам един фа-диез. Направи ми впечатление, че стъклените висулки на двата най-близки полюлея започват да звънят в такъв момент...

Сакач въздъхна, взе още един лист. Там бяха данните на личния секретар на Раджо, канадеца Раул. Фонсе. По време на войната бил пилот, взел участие в дебаркирането, след войната известно време имал работилница за шприцоване на пластмаси, след това станал агент на стриптийзърки, а накрая личен секретар на Раджо.

Следователят хвърли листа на масата. Изтребител и шприцър, стриптийзърки и Раджо — какво, по дяволите, да прави с това? Отвори и двете крила на прозореца, съблече се и спа, без да мръдне, до обяд на другия ден.

След събуждане и петнадесетминутен студен душ вместо с кафе успокои сърцето си с плодов сок; прехвърли утринните вестници — не намери никаква вест, която да се отнася до Раджо. Слезе до близката закувалня, наобядва се и точно в два часа почука на вратата на Гере.

— В живота на Раджо не намерих нищо, което да буди съмнение. Получил ли си нещо, което да липсва в моя доклад? — попита, когато Гере прегледа доклада.

Той вдигна рамене, погледна нагоре и потупа хартията.

— Според теб какво е интересното в това?

— Нищо. Обикновена биография на вундеркинд. Това, че е суеверен, е ясно. Напразно се опитва да се оправдава. Религиозен италианец.

— Света Бианка ли имаш пред вид?

— Да. Макар че, кой знае...

— А другата работа? — прекъсна го Гере. — Кого трябва да охраняваме в Сегед?

— Ако теорията ни е правилна, само един човек може да влезе в сметката: това е мосю Андре Хрдличка, пристигнал миналата седмица за конгреса на биолозите, който ще бъде в Сегед и който...

— Който миналата година не получи входна виза за Съединените щати, понеже беше дал изявления, че по негови данни средният коефициент за интелигентност на негрите масаи с нищо не е по-нисък от този на техните връстници северноамериканци от големите градове.

— И който беше избягал от Братислава във Франция, спасявайки се от Хитлер.

— И е взел участие във френската съпротива. Надявам се, че не сме сбъркали. А сега върви, Имре, почини си. Утре ще уговорим подробностите за Сегед. Как мислиш? Кой ще ти е нужен?

Имре Сакач не след дълго — за да изпълни заповедта на Гере и да почине — позвъни на вратата на семейство Гонда.

Посрещна го една от обичайните сцени: Шари, в гащеризон, чистеше с прахосмукачката, Петер — захапал някаква десетсантиметрова свирка — стоеше на четири крака на килима, срещу него се беше сгушил Отокар, който имаше определено сучаещ вид.

— Неизлечим — отбеляза Шари и отново хвана дръжката на прахосмукачката. — Отокар е абсолютно глух, дори и Вагнер не предизвика у него никаква реакция, а...

— Не преувеличавай! Ушите на Отокар са определено чувствителни, особено в горния регистър. При арията на звънчетата например правеше такива движения, сякаш има смущения в чревния тракт.

— И имаше ли? — семейството явно оказваше отморително въздействие върху Сакач.

— Нямаше. Но звуците от до-минор нагоре изглежда го интересуват и точно затова се прехвърлих към по-високите честоти. — Взе свирката, тикна я в устата си и я наду. Свирката остана няма, ала Отокар се обърна светкавично и с паническа бързина се скри зад ресните на люлеещия се стол.

— Ултразвук?

— Винаги съм бил почитател на прозорливостта ви, господине — засмя се Петер. — Ала тази доза, изглежда, му дойде много. Ако само лекичко духна в свирката, Отокар идва веднага и обикаля около краката ми, защото знае, че след свирката ще получи нещо за дъвчене. Виж Павлов... Ей! Излизай, животно такова! Отокар! Пак ще те храня! Шарика, има ли още вафлени кофички? — без да дочака отговор, изтича в кухнята.

— Добър вкус има зверчето ви.

Шари изключи прахосмукачката и седна.

— Пети вчера ме накара да взема цял кашон вафлени кофички. Половината град съм обиколила за тях; взеха ме за частничка, на всяка

цена искаха подпечатан документ. Но нека се занимава, все ще му омръзне, или пък ще порасне.

— Говорите както някоя баба говори за малко смахнатото си внуче.

— Баба? Бабата е там, и то не баба, а прабаба. Нея ли забелязахте? — посочи над бюрото. — Освен Ласло Паал сега си имаме и това. Получихме го от мама като сватбен подарък със закъснение... Представям ви прабаба си. Агата Корнелиус, която, ако е вярно, в 1540 година е била открадната от турски разбойници, но през нощта сама, със сабя в ръка, успяла да се измъкне, преплувала Дунава и...

— Серт женичка ще да е била — разглеждаше Сакач картината с интерес. Беше портрет, нарисуван в стил късен ренесанс, монголоидно лице, но със светлосини очи — приятно съчетание на унгарски и саксонски прародители. На светлия фон, изобразяващ гроздобер, отлично изпъкваше черната рокля и лилавият шал, метнат на шията на госпожа Агата. — Кой го е рисувал? Някой неизвестен?

— Картината е подписана. Вижте: „Фини, 1545“. По всяка вероятност някой италианец, живял в Унгария.

Следващите минути протекоха с примамването на Отокар, вследствие на което Шари замени прахосмукачката с четка и лопата и смете трохите от вафлените кофички, които покриваха пода.

— Гледай сега! — извика Петер и вдигна таралежа. — Ще го сложа на другия край на бюрото и ще надуя свирката... гледай!

Отокар ужасен се беше вкопчил в ъгъла на бюрото.

Петер наду свирката, Отокар се оживи и с клатушкаща се походка тръгна; на средата на бюрото спря, нагази в мастилницата и като оставяше след себе си най-причудливи йероглифи, с вдигнат нос следеше вафличката. Дори я получи.

И Петер си го получи. Своето.

— Хайде, това как да е — викаше Шарика, — че това тъпо животно си мие краката в мастилницата, но ти имаш диплома и освен това уж си „хомо сапиенс“! Гледай тук!

На лилавия шал на Агата Корнелиус сивееше петънце, голямо колкото грахово зърно. Петер го гледаше гузно.

— Не съм се докосвал до нея.

— Не се шегувай, да не би боята да е паднала от само себе си? Размахва тая идиотска свирка, докато... Бедната баба Агата.

— Не е необходимо веднага да почваш да плачеш. Ще я оправя. Ще намеря някой професионален реставратор.

Сакач се приближи и разгледа сивеещото петънце на лилавата кърпа.

— Сигурни ли сте, че не е по-старо?

— Хайде де, старо! — цупеше се Шари. — Днес, като трих праха, нямаше и следа. Пети го е направил със свирката!

Със свирката... Сакач се наведе по-близо и разгледа подробно петното, което не беше друго, а самото платно, на което на времето, преди около четиристотин години, някакъв зограф на име Фини беше нарисувал портрета на Агата Корнелиус.

— Ще го оправя, ще видиш — заканваше се Петер и с енергично движение запрати на земята Отокар с ултрамаринените му лапи.

— Добре де, добре, ще намеря реставратор. Сега ще направя кафе... Имре! Отивате ли си вече?

— Дойде ми нещо на ум... — промърмори следователят и без да се сбогува, се измъкна от стаята. Петер се затича подире му и едва не се блъсна в него на вратата. Сакач отново се бе запътил навътре.

— Имате ли календар? Но такъв, на който в началото да има и имените дни.

Шари го гледаше изумена.

— Имените дни?

— Да, по азбучен ред... Нямате ли случайно някоя позната на име Бианка? Кога е именият ден на Бианка?

Шари порови из чантата си, извади джобното си календарче и го тикна в ръката на Сакач.

— Там е, в началото.

— Бейла... Беньо... Бианка! Петнадесети октомври... Благодаря ти, Шари, бързам — и изтича навън.

Като вагоните на разпределителна гара. В една композиция, един след друг, както са пристигнали. Локомотивът ги тласка и тръгват. На първата стрелка единият се отклонява надясно. На следващата — другият наляво, третият пък... Зад тях е другата композиция, и нейните вагони се разпределят, прегрупират, докато по разклоняващите се като ветрило коловози не се оформят новите

композиции. Всеки вагон на мястото си в зависимост от целта. Диспечерът стои пред разпределителното табло, гледа вагоните от височината на четвъртия етаж, ръката му докосва копчетата ту на едната, ту на другата стрелка...

Само че се налагаше да се изчака още малко с композирането. Все още липсват един-два вагона. Данните и идеите въобще не пристигат по разписание. Трябва да се чака. Но след като всичко е налице — композицията може да тръгва. Повдигна поглед.

Стоеше пред Националния музей. Усмихна се: инстинктът му го беше довел дотук. Без колебание пресече парка, качи се на първия етаж, в отдела за вестници. След двучасова скучна работа откри това, което търсеше. Това, което толкова смътно се мерзелееше в дълбините на съзнанието му, че сам не искаше да вярва на очите си: някога със собствените си очи го беше прочел във „Вечерен вестник“. Но сега искаше да открие оригинала, тъй че поиска италиански вестници, по-точно: римски, и в един брой на „Обсерваторе Романо“ отпреди две години попадна на търсеното. Известен критик по изкуствата с възмутен тон бичуваше нищо не предприемащите компетентни власти: варварите туристи, които заливат Италия, и то главно Рим, се държат все по-вандалски и рано или късно не само ще отнесат Римския форум на парчета за преспапиета, но и ще превърнат самоцелното разрушение в ежедневие. Като показателен пример съобщаваше, че на една от картините в един от страничните олтари в „Свети Петър“ се виждала следа от изстрел с въздушна пушка, или духало, или прашка — кръгло петънце, мястото на падналата боя.

Сакач погледна датата на вестника — четвърти ноември. Въздъхна — усети, че е на следа. И имаше чувството, че трябва само да огледа мястото на някой смъртен случай. На най-лесно достижимия, в Консерваторията.

Определи предобеда на следващия ден за това посещение.

През този сезон концертът на Раджо беше последният и още на следващия ден след концерта бяха започнали ремонт на залата. Поради жегата вратите бяха широко разтворени, между столовете към тавана се извисяваше гора от скелета, а в единия край на сцената, балансирайки на стълба, работеше електротехник. Ровеше нещо зад тъмната дъсчена ламперия, покриваща стената, изтегли някакъв проводник, опита го с пробна лампа и изруга.

— Тия винаги бъркат осветлението на двеста и двајсет с аварийното на двајсет и четири! — Удари с юмрук по ламперията. — Това пък е като мрамор, и стомана не може да го одраска. От какво, по дяволите е? От махагон? — погледна надолу и видя Сакач. — Добър ден. Кого търсите?

Сакач се представи, електротехникът слезе от стълбата и в началото с подозрение, после все по-охотно отговаряше на следователя, който в себе си се поздрави за късмета си: случайно попадна на дежурния техник; а дежурният техник трябва да присъствува открай докрай на концерта.

— ... Всъщност вратата не трябва да се отваря преди началото на почивката, но публиката така лудо ръкопляскаше и тропаше, че любопитствувах да видя певица, отворих първата врата до сцената, тая тук, виждате ли, и тихичко заставах, разбирате ли? Тогава пееше последния бис. Към края май почувствува течението, ама че са капризни тия певци, защото се обърна насама; е, викам си, тоя ще ме изпорти на шефа и ще си получа наказанието за деня. Но тогава тук, отляво, от средата на третия ред дочух хъркане. Погледнах натам, видях един възрастен човек да накланя глава напред, а после се изплъзна от креслото на земята. Певецът тогава тъкмо привърши, ръкопляскания, трополене, какво ли не, а пък аз се притекох да помогна да вдигнем стареца. Внесохме го в една репетиционна, дойде бързата помощ, после разравяха, че бил оня американски фабрикант, за когото полкова писаха вестниците. Това е, което знам. Помага ли с нещо?

На американеца вече не. Но за всеки случай, благодаря.

Следобеда прекара на плажа „Палатинус“, като остави диспечерът в главата му по свое усмотрение да разпределя вагоните на разпределителната гара. Вечерта се обади за малко на Гере, пак по телефона се сбогува с Петер и жена му и си легна. Дори и тайнствените намеци на Петер не можеха да развалят съня му.

Бързият влак за Сегед бе пълен с гости за фестивала. Сакач пътуваше нарочно с влака, искаше да пристигне като обикновен гражданин в Сегед. Подчинените му бяха тръгнали рано призори с кола и си бяха уговорили среща чак следобед.

Вагонът меко го люлееше; той подпря глава на стената на купето и се унесе. Събуди се от препирня, щракане и музикални откъслечи.

Младежката компания в ъгъла беше надула транзистора.

— А сега ще даде думата на мадамата.

— Я мини на резерва, това да не ти е...

— Бразил каза, че в тая програма ще пуснат и оная мадама от Югославия, дето...

— Върни се на Кошут, де!

— На силен ли ми се правиш? Ще ти отпоря ушите, та и от там да дишаш...

„Намерих Дино Раджо в «Гелерт». На моя въпрос кое е неговото хоби, той отговори така: Мио фаворито тратенементо...“ Италианската реч се загуби, репортерът продължи на унгарски: „Любимият ми начин за прекарване на времето е бiliarдът. За съжаление тук, в Будапеща още не съм имал удоволствието да играя, а пък умирам за тази игра. У дома си, в Ню Йорк, съм в състояние по цял предобед да блъскам трите топки... Благодаря ви, маестро, Миле грацие, маестро...“

Бiliarд...

Стрелката щракна и последният вагон застана на мястото си. Сакач отпусна глава назад и кротко спа до Сегед.

Само остави чантата си в хотела и тръгна пеша към катедралата. За първи път през живота си беше в Сегед.

Огромен лилав автобус зави покрай него и спря пред катедралата. Отстрани на автобуса надпис с бели букви провъзгласяваше:

SOCIETY FOR THE PREVENTION OF CRUELTY TO ANIMALS
— GLASGOW

Кое то на лаконичен унгарски означаваше: Лига за защита на животните — Глазгоу. Зад изсипващите се от отворената врата шотландски туристи на Сакач му се мерна позната фигура. Не искаше да вярва на очите си. Пристъпи по-наблизо — не грешеше: сега вече разбираше за какво намекуваше предната вечер Петер. Като музикант той беше заподозрял нещо от истината и беше пристигнал в Сегед. За да му бъде подръка? За да му помогне? Добре де, хубаво, ама какво по дяволите пели с тези шотландски защитници на животните и какво търси в катедралата?

Незабелязано се залепи зад групата и успя открай докрай да се наслади на следната сцена.

Петер Гонда се промъкна до последния слязъл шотландец, сигурно за да влезе заедно с групата посетители в катедралата. Шотландецът може би го помисли за някакъв помощник-екскурзовод, защото, без да се дърпа, започна разговор с него и очевидно се оживи, като разбра, че попадна на приятел на животните. Петер търпеливо изслуша как и мишката трябвали да бъде считана за домашно животно (лигата се занимаваше само със защитата на домашни животни), наистина, трябва да бъде унищожавана, защото е вредна, но трябва да ѝ се спестят страданията при смъртта, предизвикана от котката.

Сакач за малко да се пръсне от нетърпение, но плътно следеше групата по стълбите, чак до вратата на катедралата. Петер постоянно дрънкаше на добър английски:

— Боя се, че не съм в състояние да харесвам достатъчно мишките — стилът на Петер в съответствие с английския вкус беше скромнен и несигурен. — Но и аз си имам едно животинче, таралеж, казва се Отокар. Какво е вашето мнение? — представи Отокар, като че ли и той присъствуваше, дори щеше да произнесе името му буква по буква, но шотландецът изведнъж се вдърви, разочаровано измери с поглед спътника си и със смразяващ глас заяви:

— Никакво! — или с други думи по отношение на таралежите въобще и дума не може да става за мнение. — Таралежите не са домашни животни — и избърза напред.

Петер гледаше смразен след възмутения приятел на животните. Таралежът не бил домашно животно! Вдигна рамене, заряза пътниците на лилавия автобус, които разглеждаха църквата, и убягвайки от погледа на заетия екскурзовод, избърза по стълбите към мястото на хора.

Сакач беше по петите му.

Петер пристъпи към перилата в лявата част на мястото на хора, наведе се, порови из джобовете си, извади някакъв бляскав предмет, дълъг около педя, пое си дълбоко дъх, прицели се в олтара отляво и... В тоя момент един от шотландските туристи, младият защитник на мишките се обърна и погледна нагоре. Петер, светкавично тикна свирката в ъгъла на устата си, а на нейно място пъхна двата си пръста и изсвири оглушително; като Чонакош, от „Момчетата от улица Пал“ — мина през ума на Сакач, но не се намеси, изчакваше. Стените на катедралата отразиха изсвирването, усилено многократно,

защитниците на животните погледнаха възмутено нагоре, екскурзоводът изтича навън и след малко се върна с милиционер в бели дрехи, на колана му висеше гумена палка. Милиционерът хвърли успокоителен поглед на невъзмутимо стърчащите шотландци, след това с официално изражение на лицето тръгна нагоре.

Петер не се виждаше никъде. Опитът му поради защитника на мишките, който мразеше таралежите, бе пропаднал. Трябваше непременно да свирне, нямаше съмнение, не можеше да се прави на идиот, с една няма свирка в устата и изпъкнали от напън очи. Така трябваше да бъде, а сега, тъй като положението ставаше спасяемо, трябваше да си понесе последствията.

Милиционерът го чакаше в подножието на стълбите.

— Тръгвайте пред мен.

Петер се подчини. Шотландците тактично се правеха, че не забелязват нищо. Милиционерът, вече вън, продължи:

— Да ви видим паспорта. Значи, вие сте оня, дето подсвирква.

— Другарю старшина, та моята свирка дори не свири. Аз само...

— Дайте я тука! — Милиционерът взе вещественото доказателство, поклати глава. — Дръглива работа. Я да видим — и я наду.

Две момчета по джинси, на стълбите на катедралата, се закискаха.

От главата на каменния лъв със силно пърхане излетя ято гълъби. Петер чакаше. В тоя момент иззад гърба му се разнесе познат глас.

— Оставете, другарю старшина, поверете ми този хулиган. Старши лейтенант Сакач.

Милиционерът изплю свирката, погледна удостоверението на Сакач, скъса протокола, отдаде чест и изчезна. Срамуваше се, че след петнадесетгодишна милиционерска служба не е в състояние да накара една свирка да свирне.

— Що за свинщина беше това? — попита мрачно Сакач.

— Частна изработка — ухили се Петер.

— Значи, и ти си се досетил.

— Предполагам нещо. И ми беше любопитно дали картината на олтара е по-музикална от Отокар. Всъщност нямаше и да е кой знае колко жалко за оная картина. Е... Би ли ми казал нещо?

— И без това доста ти казах миналия път. Все пак съществува и професионална тайна. Че и бдителност. Не си играем на шикалки.

Замълчаха. Накрая пак Петер започна:

— Ще говориш ли, или ще си играем на криеница?

— Никаква криеница! Имаш ли представа, че довечера може да има нов опит за убийство.

— Довечера?

— Днес ще гастролира Раджо.

— Знам — каза Петер. — Затова съм дошъл, заради тебе. И главно, за да проверя обвинението на Шарика във връзка с мама Агата.

— Съдбата на Хрдличка не те ли интересува?

— Кой е тоя?

— Набелязаната жертва. По нашите предположения. Имам чувството, че преди всичко него трябва да охраняваме.

— Как можете да охранявате някого, когото искат да убият с невидимо оръжие? Чакай! Няма ли да е по-добре, ако разговаряме седнали?

Сакач безмълвно прекоси площада, Петер подире му. Седнаха на терасата на едно кафене.

— Значи?

— Значи — продължи Петер, — най-простото е да отстраните оня тип от залата.

— Така ли? — усмихна се подигравателно Сакач. — Хубаво. И тогава наблюдателният секретар ще изтича до нашия достоен тенор на мира и ще му пошепне на ушенцето: я зарежи бе, не ми харесва тая работа, ченгетата са го чупили оня балък от залата, да искаме указания от боса. — Петер мълчеше. Сакач продължи: — Обаче... Слушай: трябва да направим така, че Хрдличка да не сяда там, където му сочи билетът. Разбираш ли?

— Не. Ами че то е същото, само че в зелено.

— Глупости. До едно време ще си седи там, но в последния момент ще изчезне. Спомни си само за Картър...

— Умря в края на концерта. На биса. Сбогуването на Торидо — въздъхна. — Какъв глас! Да оставим това. Та?

— Значи накрая. Хрдличка ще изчезне към края на концерта. В самия край. Столтът му ще бъде празен. Но дотогава...

— Какво дотогава?

— За да можем да работим с абсолютна сигурност, до началото на концерта Хрдличка ще си бъде на мястото. След няколко минути... Как да стане... Ще видим — стана. — Сега трябва да си вървя. Надявам се, че ще бъдеш там вечерта.

Вместо отговор Петер показа билета си и с обидено изражение погледна приятеля си.

— Значи, не ми се доверяваш.

— Глупак! А сега бързам, трябва да говоря с момчетата.

Изоставеният Петер си поръча още едно кафе и се замисли. Значи: ако приемем, че Хрдличка е набелязаната жертва, той трябва да бъде отстранен. Имре преди представлението ще представи Хрдличка на Раджо и секретаря му. Хрдличка ще си седи на мястото предизвикателно. Примамващо. След това ще дойде „Те Деум“ на Будавари — Ауфтакт, трататам!... Тогава ще измъкнат Хрдличка. Няма да го измъкнат. Ще го измъкнат след почивката. Ще го измъкнат, а на мястото му ще седне някое ченге. Някое ченге със същата външност. Защото от сцената, макар и слабо, но все нещо се вижда в залата. Лицата мержелоят в бяло. Размити, бели петна. След това, по време на бисовете ще изчезне и дубльорът. И тогава... Тогава Раджо ще забележи, че мястото на набелязаната жертва е празно. Какво ще направи! Ще се изненада. И ние ще забележим неговата изненада. Не, не е глупав той Имре. Само че... Само че това не е доказателство. Хм... Плати, стана и без да бърза, слезе на плажа на брега на Тиса. До пет след обяд почти не излезе от водата.

Андре Хрдличка седеше на четвъртия ред, леко полуобърнат, разговаряше с една красива жена с креолска кожа. Професорът беше ерген, значи, беше секретарката му. Имре не се виждаше никъде, Раджо още не бе пристигнал.

Петер Гонда отпусна бинокъла си.

Раджо скоро ще пристигне. Би следвало да изслуша първата част от програмата. Може да си го позволи, неговата програма не изисква кой знае каква концентрация. Поне за него. За него това е нещо като разтоварващ концерт: две-три арии из опери, няколко италиански барокови песни, накрая италиански, испански и френски народни песни. Благовъзпитани, средни по сила аплодисменти преминаха през тихо шумящата зала, Раджо...

Набитият, започнал да пълнее тенор, изситни със скромна усмивка между редовете, на половин крачка зад него вървеше един много строен, леко оплешивял рус мъж. Като цивилно облечен, пенсиониран есесовец — помисли си Петер, но веднага се отказа от тая мисъл. Фантастично, до каква степен обстоятелствата могат да повлияят на човек. Защото, ако например за тоя секретар се разбере, че няма нищо общо с всичко, ако, да речем, някое илюстрирано списание публикува снимката му между снимките на холандската кралица и някой делфин, който играе водна топка, с надписа, че това е датският рибар Олаф Харалдсен, който в момента очаква хвърлянето на хайвера на херингите — тогава веднага ще го намерим за симпатичен.

Раджо се спря на края на шести ред, притисна дясната си ръка до гърдите, леко се поклони към публиката и седна. До него — русият секретар. Бинокълът на Петер сега се насочи към Хрдличка. Биологът, обърнал се назад, гледаше Раджо, дланите му плеснаха още няколко пъти, след това настана тишина.

До началото на концерта оставаха още две минути.

Оркестрантите вече бяха заели местата си, появи се и хорът. Тогава иззад сцената изникна Имре Сакач, промъкна се встрани от столовете и изчезна в тъмното... Диригентът си проправи път между хората и оркестъра, избухнаха и внезапно замлъкнаха аплодисментите. След прозвучаването на фанфарите и тръбите гръмна триумфалната музика на Кодай. Хрдличка седеше неподвижно, Раджо също. Петер отпусна бинокъла, с притворени очи изслуша произведението докрай. По средата на почивката се появи Сакач и придружен от някакъв чиновник от туристическото бюро усърдно обясняваше нещо на Хрдличка и секретарката му. Раджо и секретарят му вече ги нямаше в залата.

Петер си проби път до края на реда си и се придвижи напред. Успя да долови част от едно изречение:

— ... ще виждате и чувате много по-добре...

Ама че го бива да лъже тоя Имре! По-добре... Много по-добре. Какво е по-добро, тапицерията на предложеното място или акустиката на катедралата? Във всеки случай Имре свястно си гледа работата. И за всеки случай давай обратно на мястото си, защото паузата е към края си. Раджо и акомпанияторът му се появиха на сцената, облени в светлина. Малкият театрален бинокъл отново направи добра услуга на

Петер, да... Цивилният детектив вече е седнал на мястото на Хрдличка и дружески разговаря със седящата до него жена. Косата му сребрее в полумрака. Жената... има същата креолска кожа и носи бяла рокля. И тя е човек на Имре. Но къде са истинските? Ясно — Имре има и чувство за хумор: Андре Хрдличка и секретарката му седят на онези два стола, на които седяха преди почивката Раджо и придружителят му. А сега тъмнината в залата е пълна. И пее Раджо. Една след друга известните арии на Верди: на херцога на Мантуа, Манрико, Алфред, Жермон, Карлос... След това Пучини: Рудолф, Каварадоси, Пинкертон... И следват бароковите песни. „Тре джорни“ на Перголези, публиката го изкарва на бис. Е, хайде де, колко ще трае още?! Аха, започва цикълът народни песни. Раджо стои до рояла, казва нещо на акомпаниятора. В залата шум. Когато Раджо се обръща, отново е тихо. Само детективът със сребрилата коса тихо пристъпва в тъмното.

Имре е точен като часовников механизъм.

И засега нищо.

Певецът сам обявява заглавията на песните. Гледа в далечината, погледът му се рее над последните редове. И се леят светлите, слънчеви неаполитански песни.

С лекота изпява три испански песни. Вече е на френските. „Пъоти босу...“ „Дребен гърбушко, няма да биеш повече жена си“... Петер тананика заедно с него, някога това го пееше Ивет Жилбер, голяма изпълнителка на шансони... Не, никога вече! Няма да убиваш повече, Раджо... Но сега много те моля, дай някакъв знак, че си искал да убиваш! Забележи най-сетне, че мястото на Хрдличка е празно!

Но не забелязва. Пее. „Са ира“. А след нея за бис — ами че разбира се — „Сбогуването на Ториду“.

Забележи, Раджо, забележи!

Сега с палячовски жест разперва ръце!

„Ун алтро бачо...“

Какъв артист, какъв артист!... Забележи най-сетне, мошеник такъв!

„Мамма...“

Сега е също като илюстрация в старите читанки, Рана Рупта, надулата се жаба... Сега... Вратът му се издува... изпява се...

Адио...

Ама че... ама така ли... И въобще, защо си мисли той, че е убил някого? Защо се покланя с такава широка усмивка? Или все пак наистина е убил? Но нали на мястото на Хрдличка... Или все пак е уцелил биолога? Да е успял да надхитри Сакач? Не, Хрдличка си седи на мястото, всъщност вече е станал и ръкопляска. Но тогава... Раджо сега съзира пробиващия си напред път Хрдличка, пребледнява, лицето му нервно трепва, покланя се още веднъж дълбоко. Когато се изправя, вече се е овладял. Петер избързва напред, за да провери мястото на Хрдличка. Нямаше нито един свободен стол. А от мястото на Хрдличка сега с голямо усилие се надигна млад мъж с широки рамена и атлетическо телосложение. Притискаше ръцете си към корема, беше пребледнял, с несигурни стъпки тръгна към изхода. На гърдите му блесна значка и една тогава Петер го позна: това е Буги, боксьорът от средна категория. Как е попаднал там той нещастник? Но може би ще издържи... Ако някой може, то това е той... С този свой организъм като на бик... Дано да е така... И тогава... Тогава ще дойде той, Петер Гонда и Раджо ще се провали...

Втурна се след преплитания крака младеж. Трябваше да се увери и... може младежът да има нужда от помощ. Още един поглед към сцената: Раджо с бледо, опънато лице се покланя, публиката се вълнува. Хрдличка ръкопляска пред сцената, шумно изразява възторга си. Но хайде след Буги.

Когато го настигна, Буги стоеше превит над умивалника на отсрещното кафене и повръщаше.

— Мога ли да ви помогна? — и без да чака отговор, притисна с длан челото на младежа. Както на времето правеше майка му, когато малкият Пети преяждаше. Дори поощряваше Буги: — Спокойно, господине, всичко навън! Не го жалете! Подпрете добре главата си! Не се бойте, не сте на ринга, това е работа на червата, ще потръгне. Хайде още веднъж, подгонете го той умивалник. Ха така!

Боксьорът се изправи, дишаше тежко, отправи благодарствен поглед към доброволния си болногледач. Отвори напълно крана, пусна водата да тече по главата, пляскаше се по лицето. Изтри се с джобната си кърпичка и едва тогава започна да благодари.

— Нищо — дърпаше се Петер. — Човек помага, където може. Не ви ли хареса вечерята? Или поркането беше повечко?

— А! — махна Буги презрително. — В момента тренирам, никакво поркане. Само вечерята. Бързах, хапнах набързо нещо, след това препуснах насам и пак не намерих билет, разбирате ли?

— Разбирам, как да не разбирам.

— И нищо ми нямаше, даже и тогава не почувствувах нищо, когато стоях там отстрани и видях някакъв тип да излиза, а мястото му остана празно. Помислих си, ще стана, ако се върне, а дотогава ще седна, пък и по-добре се виждаше, разбирате ли?

— Разбирам.

— Разбирате, дръжки! И аз не разбирам. Та, благо даря все пак за помощта.

— Няма защо, приятел. Сигурен ли сте, че нямате нужда от лекар?

— Лекар? — учуди се спортистът. — За какво ме смятате? Знаете ли кой съм аз?

— Разбира се, че знам: „Блъсни го Буги-вуги!...“ Къде бързате?

— Бихте могли да познаете, щом знаете всичко. Да вечерям! На тоя свят има и кондиция.

Като че ли се бяха наговорили, така нахълта в кафенето Имре.

— Видя ли го? — отпусна се до Петер, въздъхна. — Беше се задъхал като гъска. Само не разбирам как може да е толкова невнимателен. Не забележа ли, че...

— Не можеше да забележи.

— Какво?

— На мястото на Хрдличка, всъщност на мястото на твоя човек седеше някой.

— Не си прави лоши шеги, Пети.

— Не се шегувам. Преди пет минути му държах главата в умивалника.

— На кого?

— На оня, който случайно беше попаднал на мястото на Хрдличка. На Буги-вуги. Не го ли познаваш?

— Бияча.

— Това му беше късметът. Устиска на дозата. Тоя Буги носи. Позамая се малко и толкова.

Сакач стана.

— Къде е сега тоя Буги?

— Отиде да вечеря... Остави го! — дръпна той приятеля си обратно на стола. — Повярвай ми, знам и по-пряк път. Така ще бъде по-продължително. Буги не е доказателство. Ти само ми помогни да вляза при Раджо в хотела и ще имаш доказателство. Решаващо доказателство.

— Защо искаш да проникнеш в хотела.

— Ще му поискам автограф. Като голям негов почитател.

— Да не си откачил?

— Никога през живота си не съм бил по-нормален. Буги не е доказателство, Имре.

— Това аз много добре го зная. Само косвено доказателство. Но няма по-добро.

— Аз ще ти намеря пряко. Вкарай ме при него. Естествено ще вляза заедно с Отокар.

— Ама ти с това животно ли си дошъл тука?

— Не смеех да го оставя на Шари. Миналия път два дни имаше колики от бобената супа. Стомахът му не по нася сметана.

— Горкият Отокар.

— Значи, ще ме вкараш?

— Ще те вкарам, дяволите да те вземат... Но ако направиш някоя глупост!

— Няма. Само ще му поискам автограф. За правене, надявам се, той ще направи нещо.

— А-а, не, Пети, тая няма да я бъде. В никакъв случай.

— Ти знаеш само за автографа. Останалото си е моя работа.

— Ако ти направи нещо, или стане скандал...

— Ти за мен недей да се главоболиш. И скандал няма да стане. Няма да се наложи да подаваш оставка.

— Глупако, за теб ме е страх, не за ранга ми.

— За всеки случай добре ще е, ако останеш наблизо.

— Толкова и на мен ми стига акълът — промърмори Сакач, след това се ухили и кимна в знак на съгласие.

Отокар се чувствуваше доста изоставен в хотелската стая, Петер го промъкна скрит в чантата и го беше барикадирал в единия ъгъл. Отокар обидено се тътреше насам-натам в тясната си килия, тревожно душеше, укорително движеше нос. Петер се наведе над него със съчувствие и го успокои:

— Съжалявам, братче, но сега идва малко диета. Нямам желание да плащам заради теб. Ще погладуваш малко. Ако слушаш, леля Шари ще ти стотви в къщи пълнени пиперки.

Отокар, след като господарят му излезе, поразмишлява обидено известно време, след това тръгна на експедиция. Преодоля барикадата, тупна от другата ѝ страна, фуча, квича и разгневен се дотътри до радиатора. Там намери две изсъхнали мухи. Но това дори и за предястие беше малко. По-късно един влязъл по погрешка през прозореца на стаята майски бръмбар само засили апетита му. При понататъшното търсене на бръмбари смъкна покривката от масата. На покривката имаше ваза, във вазата цветя и вода. Тогава, разбрал, че той е единственото живо същество в тоя луд свят, за опит започна да дъвче единия край на шушляка на Петер. Не повтори опита си, тъй че от научна гледна точка не можа да стигне до сигурни данни. Само че както някои философи, и той повече вярваше на вкуса си, отколкото на науката. Което в неговия случай се оказа правилно. Окачестви търкалящия се на пода вестник като негоден за ядене, също както и пантофите на Петер, тъй че, когато успя да освободи иглите си от висящите до земята ресни на пердето, намиращите се в стомаха му две мухи и майски бръмбар и за каре бридж не стигаха. Най-много за руска трупа.

Когато Петер се завърна в стаята си, Отокар не се беше сгушил разкайващо се, нито се криеше, нито се бе заврял някъде, а с настоятелно и укорно фучене се затътри към господаря си.

Последва час и половина чистене, в края на което Отокар отново попадна в чантата в компанията на една кифла. Петер, готов за път, посегна към чантата, когато на вратата се почука и в стаята влезе Имре Сакач.

— Значи, все пак няма да мога да поискам автограф? — попита Петер.

— Ще можеш. Но разбрах, че си прав. Затова побързах да дойда тук. И няма да си играем на криеница, а ще говорим и двамата. Първо аз, след това — ти. Искам да ми кажеш за какво се готвиш, но затова е по-добре и ти да знаеш това, което знам аз.

— Става. Да вървим.

Спряха пред хотела, който се намираще в центъра на града. Петер завърши монолога си и с блеснало лице погледна приятеля си.

— Гениално, а?

— Не е лошо, само че е малко опасно. Не би ли било по-добре, ако аз...

— И дума да не става, господине. Идеята си е моя. Аз искам да я осъществя. А и рефлексите ми са добри и чувството ми за ритъм не е лошо. Но да си наблизю.

— Бъди спокоен. Хайде!

Няколко думи на Сакач бяха достатъчни, за да стигнат до апартамента на Раджо, на първия етаж. За щастие не се наложи да отстраняват секретаря под някакъв предлог — нямаше го в стаята. Така че Петер, с чантата под мишница, учтиво почука на вратата на Раджо.

Намиращата се в другия край на антрето стъклена врата бе наполовина отворена. Дино Раджо, застанал в средата на стаята в тъмночервен халат, тъкмо изстискваше сока на един лимон в чаша. Петер поздрави с широко движение и в скоропоговорка на добър италиански поиска извинение от маестрото за безпокойството. Разказа му, че и той самият е музикант и най-голяма радост би било за него, ако маестрото го почете с автографа си. След това замълча и впери благоговеещ поглед в тенора, който отпиваше от лимоновия сок.

— Нямам навик — започна Раджо — да приемам посетители в стаята си в хотела, още по-малко — да давам автографи. Но нищо, ще направя изключение за един младеж — усмихна се снизходително, — който е мой брат в музиката — посегна към бележника и писалката на Петер, но изведнъж спря, лицето му се помрачи. — Вие случайно да не сте репортер? Какво има в чантата ви? Магнетофон?

— Не, а-ами — запротестира Петер. — От благодарност, ако позволите, от благодарност за автографа ви, ще ви покажа нещо, една малка шегга, ун скерцо иноченге, която е във връзка с музиката. Ще ви заинтересува.

Раджо го погледна с подозрение, след това надраска името си и върна бележника.

— Ето. И побързайте с шеггата, щом без това не мога да се отърва от вас. Имате най-много пет минути, млади човече.

Петер отвори чантата си, като мърмореше благодарност, и измъкна от нея горещо протестиращия Отокар. Раджо с отвращение

отстъпи към стената. Отокар ужасен приседна на края на непознатата маса, а пък Петер отново развърза езика си.

— Представям ви, маестро, Отокар. По професия — обикновен таралеж, научно наименование Еринацеус Еуропаес. Измежду многото му интересни качества в момента нас ни интересува само едно. Само между другото ще спомена: успоредно с музиковедческата си работа се занимавам и със зоология, маестро — лъжеше той, без да се запъва, — миналата година защитих дисертация. Моля, наблюдавайте Отокар! — Извади някаква свирка и я наду.

Отокар при добре познатия беззвучен знак раздвижи дългия си нос, завършващ с черно копче, и като че ли се търкаляше на колела, движени от пружини, побягна към господаря си. Получи си наградата и се затътри обратно, към другия край на масата. Петер повтори опита, като продължаваше да обяснява на онемелия тенор.

— Работата е проста за онзи, който познава тайната.

За човек, който не я знае — всичко е тайнствено, свръхчовешко. С този номер бих могъл да бъда магьосник преди хиляда години. Та, ушите на Отокар са чувствителни към ултразвуките. Ние не ги чуваме, обаче той — да. Е, ела! Ще получиш още нещо... И тюлените ги чуват, и прилепите. И кучетата. Водачите на милиционерски кучета викат кучетата си със свирка. Но — повиши той глас — с ултразвук, както знаете и вие, може и да се убива. — Замълча и отстъпи към висящото на стената огледало. Раджо го гледа известно време напрегнато, след това се съвзе.

— Интересна игра беше това, докторе, много интересна. А сега се махайте!

— Само това ли са забележките ви?

— Засега само това.

— А ако се махна? Каква полза ще имате вие от това? Толкова ли се доверявате на секретаря си?

Раджо пристъпи напред. Между тях имаше около три метра. Петер се постара да остане пред огледалото. Тенорът се подпря на масата с две ръце и приглушено заговори:

— Дигайте си партакешите, дребосък такъв! С мен ли сте се захванал? Как смееете с най-големия жив тенор на света...

Петер се изсмя:

— Е, и? Това обида ли е? Да не искате да се дуелираме? За съжаление не разполагам с оръжие като вашето, маестро...

— Изчезвайте! — Раджо вече беше почервенял от гняв. Петер нарочно продължи да го дразни:

— Правилно, веднага си тръгвам, но, ако позволите, ще си взема таралежа. Не бих посмял дори и него да оставя в близост до един обикновен наемен убиец.

— Внимавайте! Ако не ви считах...

— Какво? Да не би сърцето ви да се е смилило над мен? О, о.

Раджо се беше задъхал. Глухо заговори:

— Безумец, нямате доказателства. Не можете да ни навредите. Без доказателства няма престъпление!

— А ако има доказателство?

— Няма. Не е възможно — изсмя се. — Вие подозирате нещо, скъпи, но нищо няма да постигнете с това.

— Така ли? Тогава какво чакате?

— Ще умрете, плъх такъв!

— Е, най-последно!

— И ако умрете, няма да е затова, защото подозирате нещо, а затова, че имахте нахалството да се захващате с мен.

— Хайде, маестро!

— Порко импуденте! — Петер се загледа в лицето на италианеца; той се накланя леко напред, вратът му се издува. Петер внезапно разхлабва мускулите си, двете му ръце политат във въздуха, вратата отлита със страхотен трясък, някой подкосява краката и на Петер. Висящото на стената огледало се разпада на парченца, които се посипват по лежащия на пода Петер.

Тропот на крака, шум. Петер поглежда нагоре:

На китките на смъртно бледия Раджо щракват белезници, някой пъхва ръце под мишниците на Петер, повдига го. Някаква потна, разрошена фигура креци в ушите му:

— Нищо?!

— Какво нищо?!

— Нищо ли ти няма?! Вържете му устата! Всъщност, не трябва, излишно е.

Петер се надига, изтупва праха от дрехите си. Поглежда към Раджо, после към парчетата огледало.

— Вложи и майка си, и баща си. Гледай го как се е задъхал. Като кобра след ухапване.

— Ей, ама ако не бях те дръпнал! Игра си играеш ти!

— Мисля, че за ден-два ще е безопасен.

— Отведете го, другарю старшина... — каза Сакач. Пред вратата да останат трима души. Шипош, открий секретаря! После ще дойда при вас, дотогава пълна забрана върху информацията. Петер! Какво ти става?

Петер, подпрян на стената, се усмихваше уморено.

— Нищо. Просто реакция. Да прием някъде по едно кафе! — Изведнъж се изсмя. — Щях да бъда сравнително красив труп.

— Що за безвкусица — избухна Сакач, след това се засмя и той. — Да вървим... Ей! Какво, по дяволите, е това мляскане?

Петер погледна търкалящата се под масата, от време на време надигаща се чанта.

— Отокар закусва с остатъка от кифлата...

Шарика безмълвно плетеше, Петер с цигара в уста се бе подпрял на зелената камина. На всеки пет минути поглеждаше часовника си, накрая на петнадесетата минута търпението му се изчерпа.

— Ела да изсвирим оня гавот от Бах. Ако дотогава не дойде, ще отида да го посрещна.

— Няма ли да е По-добре, ако ми разкажеш?

— Не, Имре разследваше случая, той се досети. Аз участвах само накрая. Ела на пианото...

Но още преди заключителните тактове трябваше да спрат. С блеснало лице, развълнуван, пристигна Имре.

— Раджо отрича, като че ли му плащат. А пък вече не му плащат. Обаче секретарят пее като по ноти. Утре ще продължи, днес следобед съм свободен.

— Ще пиете ли нещо? — попита Шари.

— Сега? Не. Защо? Свършихме работата. Шари се сгуши в люлеещия се стол.

— Тогава разказвайте. Пети не пожела да си отвори устата.

Петер затвори прозореца, седна.

— По-добре ти да разказваш. Аз най-много да се намесвам. Запали си...

— Влаковете... — започна Сакач. — Нали знаете влаковете. Композиции на разпределителна гара. Оттам тръгват. Между тях има и такива, и онакива. Диспечерът ги разпределя по коловозите, за да могат нужните вагони да образуват композиция. Това е всичко: да разделяш и комбинираш. Естествено, помогна ми и случайността. А можеше и по-зле да завърши. Но в края на краищата все нещо трябва да оставим и на късмета, от друга страна, имах прекрасни помощници: вие Шари, ти Пети и — усмихна се, — Отокар. А да не забравя отдавна починалите, Шари, и вашата прабаба, Агата Корнелиус. Имах и външни сътрудници: на първо място Гере, после електротехникът от Консерваторията, жената от залата за вестници, говорителят от радиото, Хрдличка — набелязаната жертва, Буги — биячът и половин дузина други хора. И естествено — самият Раджо. Така че — той дълбоко дръпна от цигарата — нека започнем от началото. Цяло щастие беше, Шари, че вие бяхте такава безрезервна почитателка на Раджо. Вие може би не си спомняте, когато за първи път идвах тук по случая Раджо, казахте нещо, което сложи началото на логическата верига в подсъзнанието ми. Вие бяхте тази, която събуди диспечера и го накара да заработи, когато отхвърлихте неясното ми съмнение с думите: „Да убива, с такъв глас?“. Да, точно така е станало. С такъв глас е убивал. В серията от подозрителни смъртни случаи има един момент, където си струва да се спрем за малко. Имам пред вид вечерта във Ваймар, смъртта на Мануела. Защо Раджо не е убил и Картър? По същата причина, поради която в Сегед не беше необходимо да му завързваме устата. Едно убийство изисква такава концентрация на енергия, че му трябва дни, докато е в състояние да опита отново. И скорпионът не може да хапе два пъти един след друг... Аналогичните обстоятелства на смъртните случаи и сами по себе си събуждаха подозрение, но навсякъде присъстващата личност на Раджо свързваше събитията като с нишка. Съобщението, което изрових в залата за вестници на Националния музей от стария италиански вестник, разреши спора, при който вие, Шари, обвинихте Пети, че бил повредил портрета на баба Агата. Не Пети бе отронил боята със свирката, а излизацията от свирката интензивен ултразвук отрони остарялата боя на едно малко място: по същия начин; както и „туристът-варварин“ в статията на възмутения италиански критик от една от картините в олтара на „Свети Петър“. Този турист-варварин е

бил Раджо, който в чест на оздравяването си от дифтерита всеки път на празника на света Бианка се изкачвал на мястото на хора и изпявал по един висок фа-диез. Когато дал изявление затова на един журналист, тогава и сам не е знаел, не е познавал тази своя опасна способност: гърлото му, успоредно с нормалните звуци, може да издава и ултразвук.

Внезапно се обади Петер:

— Този опит исках да повтора в Сегедската катедрала.

— Музикантът в тебе ли те наведе на тази мисъл?

— И играта с Отокар. Ала не бях сигурен. Беше инстинктивно. Ти обаче...

— Тогава, в Сегед, аз вече бях напълно сигурен, но исках със собствените си очи да видя как го прави. Много добре стана, че и ти дойде — досега все още не съм ти благодарил... Та с други думи: направих проверка и на това, възможно ли е в действителност да се убива с ултразвук. Някои животни — той поиска извинение с поклон — усещат трептенията с честота над шестнадесет хиляди херца. Това са известни неща, припомням ги само за пълнота. Е, та кучето, морското свинче, плъхът, отлично чуват звуците между тридесет и осем и четиридесет килохерца; скакалецът и щурецът от осем до четиридесет; прилепът, който използва за ориентация принципа на радара — от двадесет и пет до седемдесет килохерца. Ултразвукът е по-плътен от доловимите за ухото звуци, лесно може да се насочва, фокусира, пречупва. Може да бъде използван за размесване на течности, за диспергиране на метали, за утаяване на суспензии. С негова помощ може да се пречиства въздухът от частиците прах, може да се използва за дезинфекция; да се унищожават с негова помощ бактерии, дребни животни, насекоми, дребни хищници. С помощта на ултразвука може да се лекуват и ревматични болки в ставите и мускулите, язви на кожата. Може да изменя химически състави, да разлага полимери. С помощта на ултразвук се отварят зъби, правят се мозъчни операции. И за да бъде пълна хипотезата, покрай тези факти трябва да приема и това, че точно насочен сноп ултразвук, с определена плътност и интензитет, уврежда нервната система на човек и може да причини парализа и дори спиране на сърдечната дейност... Генераторът на ултразвук в случая не можеше да бъде друго освен гърлото на Раджо, опитния, рутиниран певец.

Как го е правел — за това по-късно. Когато стигнах дотук, почувствувах, че трябва да отида на някое от местопрестъпленията. Най-удобно ми беше в Консерваторията. Някакъв дружелюбно настроен електротехник, който е бил очевидец на случая Картър, ми разказа, че е видял всичко. Според него Раджо, по време на биса, се обърнал малко настрана. В началото не можех да разбера защо, изясни ми се едва когато на път за Сегед, в едно случайно чуто „лятно пъстро интервю“ Раджо спомена, че любимото занимание му е билиардът. Тогава си спомних за една друга подробност: електротехникът по време на работа ядосано ругаеше дървената ламперия на Консерваторията, която била „твърда като мрамор“. В Консерваторията Раджо използвайки майсторството си на играч на билиард, беше убил Картър не с „пряко насочване“, а убийственият сноп се беше отразил от дървената ламперия и така бе попаднал в целта. Използвайки билиардната терминология, Раджо е играл със спонт. Защо — още не знам, може би ще се изясни; може би пред Картър да е седял някой висок човек и да не е било възможно да го уцели с пряко насочване. В Сегед отидох само за набиране на доказателства, а всъщност и за да защитим Хрдличка. Как премина концертът, ще разкаже Петер.

Петер разказа накратко за случилото се на площада пред катедралата, след това, като хвърли един поглед на Имре, добави:

— Онова трепване, онова моментално сепване на магнетофонната лента, нали знаеш, Шари, в сбогуването на Ториду... И пеенето на фа-диез в деня на света Бианка... Изпяването на фа-диез от втора октава дава средно голямо отваряне на устата, може да се предположи, че Раджо, вследствие на навиците си от солфежа го изпява като изходния тон на фа-диез мажор — „до“. Отворът на устата, съответстващ на „до“, е приблизително с кръгла форма и дава приблизително тридесетмилиметров отвор на тази височина. Един такъв сноп ултразвук...

— Стеснил го е — прекъсна го Сакач. — Стеснил го е от тридесет милиметра на пет милиметра, приблизително толкова голямо беше петното на шала на баба Агата. Ако отнесем енергията към единица площ и намалим диаметъра от тридесет милиметра на пет — значи шест пъти, и тогава площта — шест по шест — се стеснява тридесет и шест пъти. Значи, освободената върху единица повърхност енергия ще бъде тридесет и шест пъти по-голяма. И кой знае...

Възможно е там, в „Свети Петър“ да е станало случайно, но възможно е също така маестрото да го е правил за психическа, съответно за стрелкова проба. Поне в по-късен етап. Ако при убийство е стеснявал още повече снопа, енергията върху единица площ може да е била многократно по-голяма. Като че ли изстрелва остро, твърдо трънче от тръбичка към жертвата си. Пети, ти каза, че пял „до“ ...

— Да. Разбира се, възможно е да е било „фа“, или „ла“, но при „до“ устата е най-закръглена. Помислете си само за това „адио“. Не знам има ли друга известна тенорова ария, на която последната гласна да е „о“... Да не би тая убийствена способност да е нещо като вълчата уста, или заешката устна?

Шари се наклони напред.

— Ако е вродена способност, тогава защо едва в последно време...

— Отговор на това дава кратката биография на Раджо — каза Имре. — В пубертета му е била правена операция на гърлото. Някакъв хирург на име Дяволо го е спасил от задушаване при дифтерит. Случайно ли се е деформирало гърлото му вследствие на операцията, или нарочно професорът го е превърнал в чудовище — може би ще се изясни. Едно е сигурно, че този Дяволо е бил до Мусолини по времето на Марша към Рим. Установено е, че Фабрицио Дяволо, така да се каже, е бил един от основателите на фашистката партия. Има ли някаква зависимост? Във всеки случай — вероятно е, защото преди пет години при гледане на делото на един западногермански военнопръстълник беше споменато името на този Дяволо. Възможно е някой ловък американски журналист да е клъвнал по името, възможно е американските разузнавателни служби да са го разследвали. Факт е, че са докопали записките на Дяволо — оттам са стигнали до обстоятелствата по операцията. И тогава са могли да поставят под властта си слабохарактерния тенор. Как, по какъв начин и с какво са го притиснали, с какво са го шантажирали — на това още веднъж мога да кажа само: да се надяваме, че скоро ще се изясни.

— Като в някой роман на ужасите — каза Шари след кратко мълчание.

— Така е — отговори Сакач. — История на ужаса, за разнищването на която имах огромна нужда от помощ. Главно от твоята, Пети.

— Не забравяй Отокар — каза Петер и примами животинчето изпод люлеещия се стол. Отокар се спря в средата на стаята повдигнал нос, запремигва към стопанина си. Той се изсмя и направи замислена физиономия.

— Как мислиш, Имре, ще се съгласи ли Шари?

— За какво? — поинтересува се Шари с подозрение в гласа.

— Знаеш ли... Би следвало да възнаградим Отокар... Докога ще живее като ерген?

— А бе ти — провикна се Шари — да не искаш...

— Да, искам — каза Петер с глас, нетърпящ възражение. — Утре сутринта отивам в магазина за живи животни и ще му намеря някоя подходяща по възраст и вкус Манци.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.